

вирішальним періодом становлення особистості, так як важливі події та рішення, що відбуваються за роки навчання, до яких приходять кожен студент, роблять помітний вплив на його життя і професійну кар'єру [3]. Тому існуюча необхідність особистісного самовизначення у майбутньому професійному середовищі може супроводжуватися низкою негативних переживань. По-четверте, студенти переконані в невичерпності власних фізичних і психічних ресурсів, тому вони не піклуються про власне здоров'я.

В даний час дослідники приділяють багато уваги стресу під час іспитів. Привести до його появи можуть такі фактори: порушення режиму, емоційні переживання, великі розумові навантаження, зменшення рухової активності. Також, в ситуації очікування екзамену психологічна напруга може проявлятися в різних формах: страх перед екзаменатором, страх перед очікуванням оцінки тощо. А на екзамені у неможливості відтворити матеріал, порушенні мовлення, читання тощо.

В даний час феномен стресостійкості студентів у навчальній діяльності ще недостатньо вивчений, а поява дисгармонійних і деформуючих компонентів, що негативно впливають на якість життя студента і становлення його як професіонала, не сприяє розвитку стресостійкості. Отже, стрес може бути позитивним і носити мотивуючий характер, але якщо він тривалий, може призводити до появи захворювань та порушенню особистісного і професійного розвитку особистості. Таким чином, стресостійкість є важливою якістю студентів, тому що сприяє подоланню критичних ситуацій, які супроводжуються високим рівнем психоемоційної напруги.

Література

1. Буйлов В., Куропова Г., Сенаторова Н. Нервнопсихическое состояние студентов как валеологическая проблема. Высшее образование в России. 1996. № 2. С. 65–73.
2. Данилова Н. Н. Стрессоустойчивость как индивидуальная особенность. Москва. 1998. С. 52–60.
3. Пальцев М. А. Образование и здоровье студентов. Высшее образование сегодня. 2002. № 11. С. 36.
4. Щербатых Ю. В. Вегетативные проявления экзаменационного стресса. Санкт-Петербург. 2001. С. 32.
5. Щербатых Ю. В. Связь особенностей личности студентов-медиков с активностью вегетативной нервной системы. 2002. № 1. С. 118–122.

УДК 159.946.4

ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ПСИХОГРАФОЛОГІЇ: ВІД МИНУЛОГО ДО СЬОГОДЕННЯ

О. А. Камінська

Проблема вивчення особистості в різних процесах життєдіяльності стає все більш актуальною. Це, перш за все, пов'язано з високою динамікою життя людини. Серед багатьох засобів діагностики особистості, які існують на сьогодні, особливо цінними є ті, які вивчають особистість неупереджено виключаючи її суб'єктивний вплив на результат, при цьому бажано, щоб досліджуваний не знав діагностичних критеріїв і не міг підробити результат за власним бажанням. Одним з таких засобів є графологічний аналіз, тому що почерк людини є досить унікальним і важко піддається підробці під певний запит. Історія становлення психографології як науки була тривалою і досить складною.

Термін «графологія» вперше зустрічається в 1871 році в творах абата І. Мішона. Продовжувачем його справи у Франції став А. Варінард (кінець XIX ст.). Але ще до появи

І. Мішона прославився саксонець А. Генце, він вірно визначав характери по почерку. Він був навіть призначений судовим експертом з розгляду листів. Також відомим фактом є те, що таємницями почерку цікавилися у свій час ще Нерон та Конфуцій. Конфуцій відзначав, що почерк може достовірно вказати, чи походить він від добродушної людини чи вульгарної [1]. Першим, хто звернув увагу на особливості почерку, був Светоній. Він писав про імператора Августа. Перша детальна робота по графології була написана італійським лікарем К. Бальді, який видав в 1622 році «Трактат про те, як по букві листа дізнаватися характер і особливості того, хто пише».

Поступово число людей, зацікавлених графологічним аналізом, стало зростати. У 1722 році німець Й. Громан спробував дати фізіологічне пояснення відповідності між почерком і характером. Він ввів в це вивчення деяку систематичність, і йому вдалося домогтися багатьох дивовижних результатів в області графології [2]. Наступна робота на цю тему була опублікована в 1778 році. Її автором став Й. Лаватер, який вважав, що «кожна людина має індивідуальний неповторний почерк». Крім того, він вивів закономірність між почерком і фізичним і емоційним станом людини в момент письма, а також взаємозв'язок між почерком, ходом і звуками голосу.

На початку ХХ століття графологією зацікавився відомий в той час психолог А. Біне. Вчений довго експериментував, аналізуючи почерки, після чого в 1905 році опублікував свій перший тест, метою якого було визначення інтелектуальних здібностей людини. В. Преер, професор університету в Берліні, вивчав схожість зразків тексту, написаного однією людиною, але по-різному: руками, ротом, ногою, ліктьовим згином і в зворотному напрямку. В ході експерименту з'ясувалося, що у всіх згаданих випадках були присутні основні характеристики особистості незалежно від того, яким способом був написаний текстовий фрагмент [3]. У Сполучених Штатах інтенсивне вивчення почерку і виразних рухів руки при письмі здійснили в 1939 році Г. Олпорт і Ф. Вернон в Гарвардській психологічній клініці. У 1942 році Т. Левінсон і Дж. Зубін зробили спробу надати графології об'єктивний характер.

У 1948 році В. Вульф зайнявся вивченням підписів, в результаті чого з'ясував, що подібні розчерки відображають особливий внутрішній ритм, властивий будь-якій людині і що лежить в межах несвідомого.

У ХХ столітті інтерес до графології зріс, і багато вчених випускали на цю тему цікаві роботи. Серед них такі відомі особистості, як Д. Ентоні, Ф. Клейн, Т. С. Левінсон, А. О. Мендель, І. Маркус, Н. Олянова, У. Соннеманн, які розробляють такі аспекти як наприклад визначення професії, психічних захворювань, властивостей нервової системи, емоційних станів і навіть особистісних якостей за характеристикою почерку людини.

Графологія – вчення, згідно з яким існує стійкий зв'язок між почерком і індивідуальними особливостями особистості. Сама назва «графологія», що розповідає більше про значення письма, ніж про залежність почерку від духовного світу і характеру людини, повинна поступитися місцем більш правильній назві, бо при аналізі почерку на підставі даних цієї науки завжди доводиться враховувати психічний стан особистості. Саме І. Моргенштерн, відомий графолог, психотерапевт, здогадався зв'язати всі особливості почерку в єдине ціле, даючи повний портрет людини, таким яким він є. Тому в даний час графологію прийнято називати психографологією.

Література

1. Соломевич В. И. Почерк и характер. Минск, 2009. 640 с.
2. Моргенштейн И. Психографология. Наука об определении внутреннего мира человека по его почерку. Санкт-Петербург, 1994. 351 с.
3. Гольдберг И. И. Психология почерка. Екатеринбург, 2008. 254 с.